

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **81070** (13) **C2**
(51) МПК (2006)
A01G 1/00
A01G 13/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА ВИНАХІД

(54) СПОСІБ ЗАХИСТУ ЯБЛУНІ ВІД ПАРШІ

1

(21) а200605895

(22) 29.05.2006

(24) 26.11.2007

(72) КАЛЕНИЧ ФЕДІР СЕМЕНОВИЧ, UA,
ПОНОМАРЬОВА ОЛЬГА ПАВЛІВНА, UA

(73) ІНСТИТУТ САДІВНИЦТВА УКРАЇНСЬКОЇ
АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК, UA, ІНСТИТУТ
ЗРОШУВАННЯ САДІВНИЦТВА
ІМ.М.Ф.СИДОРЕНКА УААН, UA

2

(56) Кондратенко Т.Є., Кондратенко П.В. Сорти
яблуні, імунні до парші. - К.: Аграрна наука, 1996.,
53 с.

Струкова Р.А., Фирсов В.Ф. Подвои и
поражаемость яблони паршой // Защита и
карантин растений. - 1997. - №6. - С.13.

(57) Спосіб захисту яблуні від парші, що включає
щеплення не стійкого до парші сорту, який
відрізняється тим, що не стійкий до парші сорт
яблуні щеплять на імунний до цієї хвороби сорт.

Винахід стосується галузі сільського господарства, а саме садівництва, і може бути використаний для захисту плодкових культур від хвороб, зокрема яблуні від парші.

Відомий спосіб захисту плодкових культур від хвороб, який включає обприскування насаджень хімічними препаратами [1].

Недоліками даного способу є те, що застосування хімічних препаратів супроводжується значними матеріальними і фінансовими затратами, негативним впливом на довкілля, небезпекою для здоров'я людей і тварин.

Відомий спосіб захисту плодкових культур від хвороб шляхом виведення нових сортів, стійких та імунних до хвороб, за допомогою селекційно-генетичного методу [2].

Недоліком даного способу є те, що виведені цим методом імунні до парші сорти яблуні мають невисокі смакові якості, товарність і лежкість плодів, недостатню зимо- і морозостійкість дерев.

Найбільш близьким по суті до заявляемого способу є спосіб захисту яблуні від парші, який включає щеплення нестійких до парші сортів яблуні на різні типи вегетативно розмножуваних підщеп: карликову 62-396, напівкарликову 54-118, середньорослу 57-490 [3].

Недоліком даного способу є те, що стійкість до парші щеплених на вказані типи підщеп сортів яблуні є недостатньою (ураження паршею листя складає 43-48%, плодів - 36-48%) і тому потрібно проводити хімічну обробку насаджень.

В основу винаходу поставлено завдання удосконалення способу захисту яблуні від парші шляхом щеплення нестійких до хвороби сортів яблуні на імунні сорти забезпечити підвищення стійкості нестійких до хвороби сортів яблуні і значно обмежити шкідливість хвороби.

Поставлене завдання вирішується тим, що цінні нестійкі до парші сорти яблуні щеплять на імунні до хвороби сорти.

Дослідження проводили протягом 2002-2005 рр. у дослідному господарстві "Мелітопольське" Інституту зрошуваного садівництва ім. М.Ф.Сидоренка УААН.

Нестійкі до парші сорти яблуні Ренет Симиренка, Голден Делішес і Айдаред щепили на імунні до парші сорти яблуні Прима і Флорина (використовуючи їх як скелетоутворювач), які були щеплені на вегетативно розмножувану підщепу ММ 106. Як контроль були використані дерева сорту Ренет Симиренка, що сильно уражується паршею, без імунного скелетоутворювача.

Догляд за деревами здійснювали за прийнятою в господарстві системою. Обприскування насаджень фунгіцидами не проводили, застосовували лише інсектициди для захисту рослин від шкідників.

Погодні умови для розвитку парші в роки досліджень складались по-різному. Два перші роки (2002 і 2003 рр.) були посушливими, тому хвороба не набула масового поширення і перебувала в стані депресії. Умови 2004 і 2005 рр. були досить сприятливими для поширення і розвитку парші. Ураження листя всіх сортів було набагато

(19) **UA** (11) **81070** (13) **C2**

сильнішим порівняно з двома попередніми роками (фіг.).

В усі роки проявлявся імунізуючий вплив імунних до парші сортів-скелетоутворювачів на підвищення стійкості до хвороби щеплених на них нестійких до парші сортів, причому порівняно сильніший імунізуючий вплив сорту-скелетоутворювача на пригнічення поширення і розвитку парші сорту-прищепи проявлявся у імунного сорту-скелетоутворювача Флорина. Між сортами-прищепами також простежувалась та ж закономірність їх природного ступеня стійкості до парші: відносно стійкішим був сорт Айдаред, середньоурожайним - Голден Делішес і найбільш нестійким - Ренет Симиренка. У той же час листя контрольних дерев сорту Ренет Симиренка без імунного скелетоутворювача навіть у депресивних для хвороби умовах 2003 року було уражене паршею (3,4% при розвитку хвороби 0,8%). У 2002 році ураження листя цього сорту в контролі було набагато сильнішим порівняно з цим же сортом, щепленим на Приму (15,4% при розвитку хвороби 5,4% проти відповідно 2,8 і 0,5%).

У всіх трьох різних за стійкістю до парші сортів, щеплених на імунні сорти, ураження листя було в 2,1-12,1, розвиток хвороби - в 3,2-26,6 рази меншим порівняно з контрольними деревами сорту Ренет Симиренка без імунного скелетоутворювача.

Застосування запропонованого способу дозволить підвищити стійкість нестійких до парші сортів яблуні і значно зменшити шкідливість хвороби без використання або з обмеженням використанням екологічно небезпечних засобів хімічного захисту рослин.

Опис ілюстрацій

На фіг. показано ураження паршею сортів яблуні Айдаред (1), Голден Делішес (2) і Ренет Симиренка (3), щеплених на імунні до парші сорти-скелетоутворювачі Прима і Флорина, порівняно з контролем - Ренет Симиренка без імунного скелетоутворювача.

Джерела інформації:

1. Борецкий З. Защита яблони от парши // Интенсивные технологии в садоводстве / Пер. с польского. - М.: Агропромиздат, 1990. - С. 11-28.
2. Кондратенко Т.Є., Кондратенко П.В. Сорти яблуні, імунні до парші. - К.: Аграрна наука, 1996., 53 с.
3. Струкова Р.А., Фирсов В.Ф. Подвои и поражаемость яблони паршой // Защита и карантин растений. — 1997. - №6 —с.13.

